

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/500/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114202867
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3114202867.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členov JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci navrhovateľa Ing. U. U., štátneho občana X. republiky, bytom S. X. XXX proti odporkyni Y. U., štátnej občanke X. republiky, bytom S. X. XXX zastúpenej opatrovníčkou Bc. N. U., bytom S. X. XXX o zrušenie vyživovacej povinnosti na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 13. apríla 2015 č. k. 12C/26/2014- 116 jednomyselne takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom zo dňa 13. apríla 2015 č. k. 12C/26/2014- 121 okresný súd zmenil rozsudok Okresného súdu Trenčín zo dňa 21.3.2013, č. k. 31P/215/2012-38 v časti výživného pre odporkyňu tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť prispievať na výživu odporkyne vo výške 50,- eur mesačne počínajúc dňom 1. februára 2014. Vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. V odôvodnení okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa návrhom, doručeným tunajšiemu súdu dňa 7.2.2014, domáhal zrušenia svojej vyživovacej povinnosti k odporkyni vo výške 180,- eur mesačne s účinnosťou od 1.2.2014, určenej rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 21.3.2013 sp. zn. 31P/215/2012 z dôvodu, že odporkyni bol priznaný invalidný dôchodok. Na žiadosť matky odporkyne o platenie výživného vo výške 80,- eur mesačne napriek priznanému invalidnému dôchodku bol ochotný dobrovoľne prispievať sumou medzi 20-30 eur mesačne. Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 25.11.2014 č.k. 6Co/862/2014-80 zrušil prvý rozsudok Okresného súdu Trenčín zo dňa 2.7.2014 č.k. 12C/26/2014-62, ktorým bolo znížené výživné navrhovateľa pre odporkyňu zo sumy 180,- eur mesačne na sumu 80,- eur mesačne počínajúc dňom 17.1.2014 a vo zvyšnej časti návrh zamietnutý, a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Okresný súd sa riadil právnym záverom odvolacieho súdu, odstránil zistený procesný nedostatok a ustanovil odporkyni opatrovníčku podľa § 29 ods. 2 O.s.p. Vykonal dokazovanie a v novom rozhodnutí vychádzal zo zistenia, že odporkyni bol dňom 17.1.2014 priznaný plný invalidný dôchodok a nie je schopná sa sama živiť zo zdravotných dôvodov. Jej príjem jej nestačí na jej nevyhnutné životné potreby. Z vyjadrení opatrovníčky odporkyne a predložených bločkov, správ, listín zistil, že mesačné výdavky odporkyne boli za pobyt v T. v priemere 180,- eur mesačne a príspevok rodičov 1,- eur mesačne, doplatok za lieky a plienky 42,- eur mesačne, náklady na špeciálnu obuv 5,- eur mesačne, strava mesačne asi 80,- eur a 20,- eur na doma vyrobené jogurty k užitiu liekov, zákonná poisťka za auto v podiele 1/3 (využíva matka odporkyne, odporkyňa, dcéra T.) z ročnej platby 83,- eur, t.j. 1,15 eur mesačne, podiel odporkyne na hypotéke na byt 250,- eur mesačne v podiele 1/3 na osobu a z toho 1/2 - jej zdržiavania sa v byte okrem pobytu v T., t.j. 41,67 eur mesačne, za elektrinu 1/3 na osobu a 1/2 -

pobyt doma zo sumy 37,50 eur mesačne, t.j. 6,25 eur mesačne, zo X. 45,- eur a poplatku za vodu a fondu opráv 40,- eur 1/3 na osobu a 1/2 pobyt doma, t.j. 7,50 eur a 6,67 eur mesačne, celkom spolu 391,24 eur mesačné platby bez zohľadnenia nákladov na kúpu nového kočíka na dlhšie obdobie vo výške 185,42 eur, podielu na oprave auta, opráv v byte. Príjmy odporkyne boli invalidný dôchodok 310,30 eur mesačne, sociálny príspevok na hygienické potreby 18,39 eur mesačne a na benzín 33,09 eur mesačne, spolu 361,78 eur mesačne. Opatrovníčka odporkyne nepredložila žiadne doklady o kúpe oblečenia, posteľnej bielizne, hygienických potrieb (okrem plienok) pre odporkyňu, ktoré nepochybne patria medzi nevyhnutné potreby odporkyne. Z uvedeného podľa záveru okresného súdu vyplýva, že rozdiel preukázaného príjmu odporkyne a preukázaných výdavkov odporkyne a povinnosti podieľať sa alikvotnou časťou na zaplatenie nevyhnutných nákladov na bývanie počas dní, keď nie je v T. je 391,24 eur - 361,78 eur = 29,46 eur mesačne bez nákladov na jej oblečenie, posteľnú bielizeň, hygienické potreby (okrem plienok). S prihliadnutím na to, že matka- opatrovníčka odporkyne musela zaplatiť aj nepredvídané náklady a to nový vozík, opravu auta, kotla, práčky, náklady na oblečenie, hygienické potreby (okrem plienok), posteľnú bielizeň, ktoré odporkyňa tiež potrebuje k zabezpečeniu životných potrieb, súd bol názoru, že každý z rodičov odporkyne by mal odporkyni doplatiť na jej nevyhnutné náklady na život sumu 50,- eur mesačne. Predmetom konania bol návrh navrhovateľa - otca odporkyne na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti, resp. jej zníženie, preto súd výživné zo strany navrhovateľa znížil zo sumy 180,- eur na sumu 50,- eur mesačne a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Navrhovateľ žiadal vykompenzovať zaplatené výživné s priznaným výživným. Navrhovateľ žiadal zrušiť, resp. znížiť výživného z jeho strany od 1.2.2014 a súd aj rozhodol o zmene výživného od tejto doby, preto zohľadnil len zaplatené výživné od 1.2.2014 do 31.3.2015. Podľa vyjadrenia účastníkov navrhovateľ zaplatil výživné po 180,- eur mesačne za mesiace 2-5/2014 a po 40,- eur mesačne za mesiace 1-3/2015, t.j. spolu 840,- eur a súdom bol zaviazaný platiť výživné vo výške 50,- eur mesačne od 1.2.2015 s tým, že ročné výživné do dňa 31.3.2015 predstavuje 14 mesiacov po 50,- eur = 700,- eur. Z uvedeného vyplýva, že ku dňu 31.3.2015 navrhovateľ má uhradené výživné vo výške 50,- eur mesačne a zostal ešte preplatok vo výške 140,- eur, ktorý môže byť výživným na nasledujúce mesiace (140,- eur : 50,- eur mesačne = 2,8 mesiaca). Vec právne posúdil podľa 78 ods. 1 vety prvej a § 62 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine .

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že jeho vyživovaciu povinnosť k odporkyni zníži na 20,- Eur mesačne. Namietal nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Opatrovníčka odporkyne súdu predložila nielen náklady týkajúce sa odporkyne, ale aj výdavky, ktoré súvisia s vedením domácnosti, zveľaďovaním domácnosti a potrieb opatrovníčky. Súd neprihliadal na jeho opakované tvrdenia, že započítanie pomernej časti nákladov pre odporkyňu je irelevantné. Opätovne poukazuje na náklady spojené s prevádzkou motorového vozidla. Auto využíva matka odporkyne každodenne výlučne pre svoje osobné a pracovné potreby. Nie je zrejmé, z čoho súd usúdil, že zákonné povinné poistenie je 83 eur. Súd akceptoval opatrovníčkou tvrdené náklady za opravu kotla, práčky a započítal ich pomernou časťou do nákladov na odporkyňu, aj napriek tomu, že doklad o zaplatení opravy práčky nebol súdu predložený. Súd nepreskúmal, či si uvedené opravy opatrovníčka odporkyne neuplatnila aj prostredníctvom poistenia domácnosti. Nesúhlasí s tým, aby bola odporkyňa započítavaná podieľať sa na týchto platbách. Súd dvakrát započítal výdavky odporkyne na ošatenie, obuv a zabezpečenie ostatných osobných nákladov, osobitne ešte náklady na zakúpenie obuvi. Rovnako započítal náklady na stravu podľa predložených pokladničných bločkov. Tu boli zahrnuté aj ingrediencie na výrobu domácich jogurtov. Súd prvého stupňa netrval na predložení zmluvy o úvere, ktorý opatrovníčka odporkyne čerpala v záujme vysporiadania BSM. Úver je výlučne vecou matky odporkyne, ktorá v dôsledku vysporiadania BSM zhodnotila svoj nehnuteľný majetok. Okrem toho matka čerpala úver vo výške nad rámec vysporiadania, takže značnú časť finančných prostriedkov použila, použije výlučne na svoje potreby. od 01.02.2014 prešla doba dlhšia ako jeden rok a došlo k zmenám v príjmoch odporkyne. V spoločnej domácnosti od februára 2015 žije priateľ opatrovníčky odporkyne. Matka odporkyne si nevybavila zľavu na poplatky za komunálny odpad, oslobodenie od poplatkov za H.. Nesúhlasí, aby boli zohľadnené náklady na nepredvídané okolnosti, aby bola matka odporkyne úplne oslobodená od vyživovacej povinnosti k odporkyni len z toho titulu, že sa o odporkyňu osobne stará. Vzhľadom na zdravotné postihnutie si nemôže zabezpečiť príjem sama - vlastnou prácou, preto je štátom zabezpečená a to formou invalidného dôchodku, ktorý kompenzuje jej schopnosť živiť sa sama. Vzhľadom na zistené skutočnosti bol ochotný prispievať na výživu odporkyne sumou 20 eur mesačne.

Opatrovníčka odporkyne navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Uviedla, že náklady na potreby odporkyne si vyžadujú, aby na ne prispieval aj navrhovateľ. Nestačí ani suma 50 eur, ako určil okresný súd, bola by potrebná aj suma 80 eur mesačne. Sama sa osobne stará o odporkyňu, poskytuje jej naturálne plnenia v podobe úkonov pri zabezpečovaní jej potrieb, ktoré navrhovateľ nerobí napriek tomu, že ju má brávať k sebe každý páry víkend, toto Domnieva sa, že jej osobná starostlivosť by mala byť zo strany navrhovateľa kompenzovaná. Pokiaľ ide o príjmy odporkyne, jej invalidný dôchodok bol s účinnosťou od 1.1.2016 zvýšený o 1,70 eur mesačne, dostáva príspevok na ošatenie vo výške 16 eur mesačne, s účinnosťou od 1.4.2016 jej bol odňatý príspevok na osobnú asistenciu, ktorý bol vo výške 2,76 eur na hodinu. Proti rozhodnutiu o odňatí tohto príspevku podala odvolanie, zatiaľ o ňom nebolo rozhodnuté.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. na nariadenom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 písm. a) O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

Odvolací súd na doplnil dokazovanie výsluchom navrhovateľa i opatrovníčky odporkyne a rozhodnutím X. F., ústredie zo dňa 3.12.2015 o zvýšení invalidného dôchodku odporkyne.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

V danej veci okresný súd dospel k správne právnemu záveru, v zmysle ktorého priznanie invalidného dôchodku dieťaťu samo osebe nespôsobuje zánik vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu ČR z 13.3.2013 sp.zn. I. ÚS 2306/12, podľa ktorého objektívna nemožnosť dieťaťa živiť sa samostatne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa v tom zmysle, že by po priznaní sociálnych dávok už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by nemalo mať právo na výživné zo strany rodiča) a tiež na nález Ústavného súdu ČR a z 24.7.2013 sp.zn. I. ÚS 1996/12, podľa ktorého samotným priznaním invalidného dôchodku a príspevku na starostlivosť nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Konštrukcia sociálnych platieb (dôchodkov, dávok, prípadne služieb v širšom slova zmysle) objektívne nemôže zohľadňovať všetky individuálne pomery oprávneného príjemcu.

Zmena pomerov, ako predpoklad na inú úpravu rozsahu vyživovacej povinnosti, podľa interpretácie hmotnoprávnej úpravy v ustanovení § 78 Zákona o rodine, spočíva vo výraznej zmene tých právne významných skutočností, ktoré boli podkladom pri predchádzajúcej úprave výživného. Zmeny môžu nastať na oboch stranách právneho vzťahu výživného, teda tak na strane oprávneného dieťaťa, alebo na strane povinného rodiča.

Skutočnosť priznania príjmu v podobe invalidného dôchodku predstavuje zmenu zárobkových a majetkových pomerov oprávneného dieťaťa, ktorá zásadne má za následok zmenu výživovacej povinnosti povinného rodiča.

Pri posudzovaní rozsahu zníženia výživného platia kritériá ako pri určení výživného, teda ustanovenia § 62 Zákona o rodine.

Obaja rodičia sú povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni oboch rodičov. Pri určení rozsahu výživného je potrebné vychádzať z toho, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, medzi ktoré patria okrem bežných potrieb ako výživa vo vlastnom zmysle slova, šatstvo, bielizeň, obuv, náklady na bývanie, aj ďalšie potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie a tiež kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje v súčasnosti život kultúrneho človeka. Uspokojovanie odôvodnených potrieb dieťaťa je však vždy obmedzené možnosťami a schopnosťami rodičov. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah je možné urobiť záver, že výživné nie je možné určovať mechanickým výpočtom.

V danej veci odvolací súd po doplnenom dokazovaní na pojednávaní v zhode s okresným súdom dospel k záveru, že príjem odporkyne z priznaného invalidného dôchodku vrátane kompenzačných príspevkov nepokryje náklady, ktoré sú spojené s jej základnými životnými potrebami podmienenými jej zdravotným stavom. Odvolací súd zistil, že od 01.01.2016 výška nevyhnutných výdavkov odporkyne stúpla v dôsledku zvýšenia mesačného poplatku v dennom stacionári, ktorý odporkyňa navštevuje od pondelka do piatku na sumu 210,- Eur. Výška invalidného dôchodku odporkyne bola zvýšená len v nepatrnej miere na sumu v súčasnosti 316,60 € a teda nedosahuje ani úroveň minimálnej mzdy stanovenej nariadením vlády č. 279/2015 Z.z. na rok 2016. Po zohľadnení zistených individuálnych a konkrétnych podmienok na strane odporkyne, z ktorých vyplýva, že výdavky odporkyne presahujú aj po priznaní invalidného dôchodku výšku jej príjmov, a preto je potrebné uvedený rozdiel doplniť výživným so zohľadnením životnej úrovne navrhovateľa, ktorý bol schopný zo svojho príjmu prispievať na výživu staršej dcéry sumou 160,- eur mesačne, a so zohľadnením skutočnosti, že výlučne matka odporkyne sa o odporkyňu osobne stará, považuje odvolací súd priznanie výživného odporkyni v sume menšej ako 50,- Eur mesačne, ako žiada navrhovateľ, za nedôvodné.

Navrhovateľom uplatnené dôvody odvolania proti rozsudku okresného súdu potom nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok okresného súdu v napadnutej zamietavej časti potvrdiť.

Odvolací súd nemohol zmeniť rozsudok okresného súdu a priznať odporkyni vyššie výživné, ako predniesla jej opatrovníčka, pretože odporkyňa odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa nepodala. Odvolací súd postupoval podľa § 211 ods. 1 O.s.p., ktoré ustanovenie mu umožňuje a zároveň ukladá povinnosť preskúmať napadnutý rozsudok len v rozsahu podaného odvolania, v tomto prípade odvolania navrhovateľa voči výroku rozsudku okresného súdu o zmietnutí jeho návrhu, ktorým žiadal zníženie výživného vo väčšom rozsahu. Odvolací súd nemohol ísť v rozpore s citovaným ustanovením nad rámec uvedeného odvolania a priznať odporkyni viac.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní, potvrdil napadnutý výrok rozsudku okresného súdu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 O.s.p. v spojení s § 142 ods.1 a § 151 ods. 1, 2 O.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že odporkyňa bola v odvolacom konaní úspešná a preto jej v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Toto právo si však v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila, ani jej žiadne trovy zo spisu nevyplynuli, preto odvolací súd rozhodol, že jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.